

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 20.5.2005
COM(2005) 199 végleges

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény módosításáról folytatott tárgyalásokra vonatkozó irányelveknek a Bizottság részére történő kibocsátásáról

(előterjesztő: a Bizottság)

INDOKLÁS

1. BEVEZETÉS

A nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezményt (Convention on the Physical Protection of Nuclear Materials, a továbbiakban: „a CPPNM”) 1980-ban írták alá, és 1987-ben lépett hatályba. 106 állam és az Európai Atomenergia-közösség (a továbbiakban: „Euratom”) tartozik a CPPNM-et aláíró felek közé¹. Az Európai Unió valamennyi tagállama részt vesz a CPPNM-ben.

A CPPNM 18. cikke (4) bekezdésének a) pontjával összhangban az Euratom 1980. 06. 13-án aláírta a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezményt, 6. és 1991. 10. 06-án csatlakozott hozzá.²

A CPPNM célja különösen az, hogy a fizikai védelmi intézkedéseket a nukleáris anyagok nemzetközi szállítása során alkalmazzák.

1999-ben számos ország jelezte, hogy a CPPNM nem átfogó és felülvizsgálatra szorul, elsősorban azért, mert nem terjed ki a fizikai védelem egyes fontos szempontjaira. Hiányosságokat állapítottak meg az anyag védelme terén a belföldi felhasználás, raktározás és szállítás során. Ezenkívül az egyezmény nem foglalkozik kielégítő módon a nukleáris létesítmények szándékos bűncselekményekkel szembeni védelmével. Ezen aggodalmak megválaszolása érdekében a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) főigazgatója 2001 júniusában felállította a „jogi és műszaki szakértők nyitott csoportját a CPPNM módosítástervezetének elkészítésére” (Open-Ended Group of Legal and Technical Experts to Prepare a draft Amendment of the CPPNM), hogy megvitassák, szükséges-e a CPPNM felülvizsgálata.

A csoport hat alkalommal ülésezett Bécsben (az első ülésre 2001. december 3-án került sor). Az Európai Bizottság (a továbbiakban: „a Bizottság”) a csoport valamennyi ülésén részt vett. A csoport 2003 márciusában fejezte be munkáját, elkészítve egy zárójelentést, amelyhez mellékelték a módosítástervezetet. Ezt eljuttatták a CPPNM-et aláíró valamennyi félhez, beleértve az Euratomot képviselő Bizottságot is. Mivel azonban a módosításra vonatkozó első javaslat számos olyan zárójeles záradékot tartalmazott, amelyről nem született közös megállapodás a megbeszélések során, nem volt meg a felek többsége ahhoz, hogy összehívják a módosító konferenciát.

Ezért időközben egy, a CPPNM 25 résztvevőjéből álló csoport Ausztria vezetésével 2004 júniusában új javaslatot dolgozott ki a CPPNM módosítására. Ez az átdolgozott javaslat „konszenzusos” szöveggént jellemezhető.

A legfontosabb változtatás abból áll, hogy ebben az új javaslatban a nukleáris anyagok és nukleáris létesítmények fizikai védelmére vonatkozó alapvető elvek

¹ A legutolsó állapot 2004. 11. 08-án.

² A nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló nemzetközi egyezmény Bizottság által történő megkötésének jóváhagyásáról szóló, 1980. június 9-i tanácsi határozat, Hivatalos Lap L 149., 1980.6.17., 41. o.

listáját, amelyet korábban melléklet formájában csatoltak az egyezményhez, most teljes terjedelmében beillesztették a főszövegbe.

A NAÜ titkársága ezt az átdolgozott javaslatot is eljuttatta a CPPNM-et aláíró valamennyi félhez, annak érdekében, hogy a CPPNM 20. cikkével összhangban megindítsa a módosító konferencia összehívását célzó eljárást.

A Bizottság 2004 szeptemberében kapta meg ezt az átdolgozott javaslatot. Ahhoz, hogy módosító konferenciát lehessen összehívni, a NAÜ-nek a CPPNM-ben részt vevő államok többségétől felkérést kell kapnia. A szükséges többséget valószínűleg 2005 első félévében érik el.

2. A CPPNM JAVASOLT MÓDOSÍTÁSAI

A CPPNM módosításának célja főként az, hogy hatályát, amely jelenleg elsősorban a nukleáris anyagok nemzetközi szállítására összpontosul, kiterjesszék annak érdekében, hogy magában foglalja a nukleáris anyagok belföldi felhasználását, tárolását és szállítását, valamint a nukleáris anyagok és létesítmények szabotázzsal szembeni védelmét. Ezenkívül a javasolt módosítás hangsúlyozza a fizikai védelemért vállalt nemzeti felelősségnek és a bizalmas információk védelmének a jelentőségét. Végezetül a fizikai védelmi rendszer megerősítése érdekében beillesztették a szövegbe a nukleáris anyagok és nukleáris létesítmények fizikai védelmére vonatkozó alapvető elvek listáját.

A CPPNM tervezett módosításának főbb pontjai a következők:

Magában foglal különösen egy, a CPPNM céljait megjelölő új 1A. cikket. Tükrözve a CPPNM hatályának kiterjesztését, a *2. cikket* időszzerűvé kell tenni, az *1. cikkbe* pedig két új fogalom meghatározás: a „szabotázs” és a „nukleáris létesítmény” kerül.

Ezenkívül az egyezmény módosított 2. cikkének (2) bekezdése megállapítja a fizikai védelemért vállalt nemzeti felelősség jelentőségét.

Az egyezménynek a bizalmas információk védelmére vonatkozó *6. cikke* ennek megfelelően kiegészül és frissítésre kerül, figyelembe véve a CPPNM hatályának kiterjesztését.

Az egyezmény egy új *2A. cikkel* egészül ki, amely meghatározza a jogi kötelezettségvállalásokat, beleértve a fizikai védelmi célok megvalósítására hivatott megfelelő fizikai védelmi rendszer létrehozását, bevezetését és fenntartását, a jogszabályi és szabályozási keretek megállapítását és fenntartását, valamint az illetékes hatóság vagy hatóságok felállítását és kijelölését.

Ugyanebben a cikkben szerepel egy jogi kötelezettség arra nézve, hogy amennyiben ez ésszerű és megvalósítható, a nukleáris anyagok és nukleáris létesítmények fizikai védelmére vonatkozóan beillesztett alapvető elveket alkalmazni kell.

Ezenkívül a CPPNM megerősítésére irányul a nukleáris anyagok vagy nukleáris létesítmények elleni szabotázzsra vonatkozó hitelt érdemlő fenyegetéssel vagy szabotálásuk esetével foglalkozó új együttműködési intézkedések bevezetése (*5. cikk*), valamint a szabotázzsal, a bűncselekmény és csempészet elkövetésében való

közreműködéssel, ezek szervezésével és irányításával kapcsolatos új bűncselekményeknek az egyezménybe való felvétele (7. cikk).

3. A KÖZÖSSÉG ÉS A TAGÁLLAMOK SZEREPE A CPPNM MÓDOSÍTÁSÁT CÉLZÓ NEMZETKÖZI TÁRGYALÁSI FOLYAMATBAN

Az Euratom-Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „a Közösség a hatáskörének keretein belül harmadik állammal ... kötött megállapodások ... révén kötelezettségeket vállalhat”.

A Közösségnek a CPPNM keretében betöltött szerepét és hatáskörét 1978-ban világosan meghatározta a Bíróság:³

(21) bekezdés: „... (az Euratom-Szerződés) 2. cikkének e) pontja azzal a feladattal bízza meg a Közösséget, hogy megfelelő ellenőrzéssel biztosítsa, hogy a nukleáris anyagokat jogellenesen ne használják fel más célokra, mint amire szánták azokat, megkülönböztetés nélkül az ilyen jogellenes felhasználás természetére és azon feltételekre, amelyek között ezek előfordulhatnak; végül, hogy maga a „biztosítéki ellenőrzés” kifejezés, amelyet a Szerződés a VII. fejezet rendelkezéseinek meghatározására használ, tágabb hatállyal bírjon a nukleáris anyagok felhasználója által bejelentett rendeltetési helynek egy másikkal való pusztá behelyettesítésénél. Amit itt a Szerződés figyelembe vesz, az a nukleáris anyagok jogellenes felhasználásának minden olyan esete, amely biztonsági kockázatot, azaz a lakosság és az államok létfontosságú érdekeivel való összeütközés veszélyét vonja maga után. Következésképpen nem lehet kétség affelől, hogy a „biztosítéki ellenőrzés” fogalma a Szerződés értelmében elég széles körű ahhoz, hogy a fizikai védelemre vonatkozó intézkedéseket magában foglalja.”

(27) bekezdés: „...Ezért a Közösség, és kizárólag a Közösség van abban a helyzetben, hogy gondoskodjon a nyilvánosság általános szükségleteinek biztosításáról a nukleáris anyagok kezelése során a saját területén.”

(28) bekezdés: „...Tehát tulajdonjoga alapján a Közösséghez tartozik a váratlan események egységes szellemben történő elhárításának hatásköre. Ebből az következik, hogy amennyiben a tervezett egyezmény célja az, hogy szembenézzen az új kockázatokkal, a Közösség érintett mint azon anyagok tulajdonosa, amelyeknek a védelméről szó van.”

Végezetül a Bíróság úgy határozott, hogy „a tagállamok részvétele a CPPNM-ben ... csak azzal a feltétellel összeegyeztethető az Euratom-Szerződés rendelkezéseivel, ha a Közösség mint olyan saját hatásköreinek területén a tagállamokkal megegyező címen tagja lehet a CPPNM-nek”.

A CPPNM-hez való csatlakozás alkalmával a Bizottság bejelentette a letéteményesnek, amint azt a 18. cikk (4) bekezdésének c) pontja megköveteli a CPPNM-hez csatlakozó nemzetközi szervezetektől, hogy mely cikkek nem

³ A Bíróság 1978. november 14-én hozott 1/78. sz. döntése, EBHT 1978., 2151. o.

vonatkoznak rá. A nyilatkozat kijelenti, hogy a 7-13. cikk⁴ az egyes tagállamokkal ellentétben a Közösségre nem alkalmazandó.”

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Tekintetbe véve a CPPNM fent ismertetett javasolt módosításait és a Bíróság idézett döntését, szükséges, hogy a Közösség továbbra is teljes mértékben részt vegyen az egyezmény módosítását célzó nemzetközi tárgyalási folyamatban, különösen abból a célból, hogy biztosítani lehessen az összeegyeztethetőséget a CPPNM és az Euratom-Szerződés, valamint az ahhoz kapcsolódó másodlagos jog rendelkezései között.

Ezért a Bizottság azt javasolja a Tanácsnak, hogy az Euratom-Szerződés 101. cikkének (2) bekezdésével összhangban fogadja el a mellékelt határozatot, amely felhatalmazza a Bizottságot, hogy tekintettel a közösségi hatáskör alá tartozó ügyekre tárgyalásokat folytasson a CPPNM közelgő módosító konferenciájának keretében a CPPNM módosításairól, a csatolt irányelveknek megfelelően.

⁴ A CPPNM 7-13. cikke a bűncselekmények fogalommeghatározásával, a jogsértők üldözésével és kiadatásával, valamint kapcsolódó ügyekkel foglalkozik.

A TANÁCS HATÁROZATA

a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény módosításáról folytatott tárgyalásokra vonatkozó irányelveknek a Bizottság részére történő kibocsátásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget (a továbbiakban: „Euratom”) létrehozó szerződésre és különösen annak 101. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára⁵,

mivel:

- (1) Az Euratom-Szerződés 2. cikkének e) pontja előírja a Közösség számára, hogy az „megfelelő felügyelet révén biztosítja, hogy a nukleáris anyagokat kizárólag az előírt célokra használják fel”.
- (2) A nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezményt (Convention on the Physical Protection of Nuclear Materials, a továbbiakban: „a CPPNM”) 1980-ban írták alá, és 1987-ben lépett hatályba. 106 állam és az Euratom tartozik a CPPNM-et aláíró felek közé. Az Európai Unió valamennyi tagállama részt vesz a CPPNM-ben.
- (3) A CPPNM 20. cikkével összhangban hamarosan sor kerül egy módosító konferencia összehívására.
- (4) A Bíróság⁶ úgy határozott, hogy „a tagállamok részvétele a CPPNM-ben ... csak azzal a feltétellel összeegyeztethető az Euratom-Szerződés rendelkezéseivel, ha a Közösség mint olyan saját hatásköreinek területén a tagállamokkal megegyező címen tagja lehet a CPPNM-nek”, és hogy „a CPPNM-ben foglalt egyes kötelezettségvállalásokat a Közösség vonatkozásában mind a tárgyalási és megállapodási folyamat, mind pedig a vállalt kötelezettségek teljesítése során csak a Közösség és a tagállamok közötti szoros együttműködés révén lehet megvalósítani.”
- (5) Ezért a Közösség teljes mértékben részt vesz a CPPNM módosítására irányuló tárgyalási folyamatban, különösen abból a célból, hogy biztosítani lehessen az összeegyeztethetőséget az egyezményben és az Euratom-Szerződésben, valamint ennek másodlagos jogában foglalt rendelkezések között.

⁵ HL C [...], [...], [...] o.

⁶ A Bíróság 1978. november 14-én hozott 1/78. sz. döntése, EBHT 1978., 2151. o.

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

Egyetlen cikk

A Bizottság, tekintettel a közösségi hatáskör alá tartozó ügyekre, tárgyalásokat folytat a CPPNM közelgő módosító konferenciájának keretében a CPPNM módosításairól, az ide csatolt irányelveknek megfelelően.

Kelt Brüsszelben, [...] -án/én.

*a Tanács részéről
az elnök*

MELLÉKLET

Tárgyalási irányelvek

A tárgyalások során a Bizottság gondoskodik az egyezményben végrehajtott módosítások és az Euratom-Szerződésben, valamint annak másodlagos jogában foglalt szakpolitikák és rendelkezések összeegyeztethetőségének biztosításáról.